

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 OSLO

Deres ref
12/4156

Vår ref
10/314

Dato
01.02.2013

Høringssvar - Forslag til endringer i lov om Innovasjon Norge

Det vises til høringsbrev av 30. oktober 2012 om forslag til endringer i lov om Innovasjon Norge (heretter IN). Landbruks- og matdepartementet har ingen merknader til Nærings- og handelsdepartementets (heretter NHD) forslag til endring av formålsparagrafen. Når det gjelder endringene i taushetspliktbestemmelsen i lovens § 27, er departementet derimot i tvil om forslaget ivaretar de oppdragsgivende departementers behov for kontroll og innsyn i INs behandling av tilskuddssaker.

I NHDs høringsnotat er det redegjort for nødvendigheten av å ivareta det behov for konfidensialitet som IN har overfor sine kundebedrifter. Selv om NHD tilkjenner et ønske om å tilpasse formuleringene i gjeldende bestemmelse til dagens virksomhet i selskapet, er det foreslått å videreføre hovedregelen om taushetsplikt. Slik LMD forstår det, er dette i hovedsak begrunnet i at INs markedsgrunnlag tilsier at konfidensialitet bør praktiseres på samme måte som for øvrige finansieringsaktører, dvs. i tråd med fastsatte internasjonale prinsipper for finansieringsvirksomhet, jf. finansieringsvirksomhetsloven § 3-14.

I følge utkastet til ny taushetspliktbestemmelse i § 27 annet ledd omfatter ikke taushetsplikten "*meddelelser som hovedstyret eller noen som har fullmakt fra hovedstyret gir på vegne av selskapet til eierne*". Dette tilsvarer i det vesentlige ordlyden någjeldende § 27 annet punktum. Som det fremgår av Lovavdelingens uttalelse av 9. februar 2012¹, må "eierne" i denne sammenheng forstås som NHD og fylkeskommunene. Andre oppdragsgivende departementer har derimot ingen slik eierrolle etter dagens ansvarsfordeling. Selv om Kommunal- og regionaldepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Miljøverndepartementet, Utenriksdepartementet eller LMD er å regne som

¹ Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet til NHD av 09.02.2012

oppdragsgivende departementer gjennom sine respektive oppdragsbrev til IN, kan disse således ikke kreve innsyn i taushetsbelagte opplysninger i IN. Etter lovutkastet § 27 tredje ledd nr. 1 er taushetsplikten riktignok ikke til hinder for at opplysninger gjøres kjent for *”andre aktører undergitt lovbestemt taushetsplikt”*, men i følge særmerknadene til bestemmelsen vil det være opp til IN selv å beslutte om slik informasjon skal deles. Det er imidlertid et vilkår at informasjonsdelingen må *”være relevant for saksbehandlingen i konkrete saker som selskapet har til behandling”*.

For 2013 har Stortinget bevilget nærmere 650 mill. kr til ulike ordninger innenfor landbruksbasert næringsutvikling. Midlene forvaltes av IN. Hoveddelen, om lag 500 mill. kr, er såkalte bedriftsrettede fylkesvise bygdeutviklingsmidler. Ordningene under denne paraplyen gis i hovedsak som tilskudd (herunder rentestøtte) til investeringer i tilknytning til landbrukseiendommer i medhold av LMDs forskrift 28. januar 2009 nr. 75.

Slik det fremgår av den nylig avgitte Difi-rapporten om organisering av statlig myndighetsutøvelse² innebærer den normative hovedmodellen i Norge at Kongen (det vil si den parlamentarisk ansvarlige regjeringen) og den enkelte statsråd har instruksjonsmyndighet gjennom forvaltningshierarkiet, og at statsrådene – innenfor de rammene lovgivningen setter – har et ubegrenset ansvar overfor Stortinget. Spørsmålet om statsrådenes parlamentariske og konstitusjonelle ansvar og Stortingets kontroll med forvaltningen ble aktualisert i kjølvannet av Kings Bay-saken. Stortinget ga i den forbindelse uttrykk for at *”Kongens og departementenes instruksjonsmyndighet i forvaltningshierarkiet og – følgelig – utgangspunktet om statsrådenes ubegrensede ansvar for Stortinget, skal bevares eller skjerpes”*. Stortinget uttalte riktignok at det kan gjøres unntak fra denne regelen, men i så fall skal unntakene begrunnes særskilt og det er *”særlig viktig at Regjeringen og departementene beholder kontrollmyndighet”*.

LMD har blitt enige med NHD og de øvrige oppdragsgivende departementene om at følgende passus skal fremgå av de årlige oppdragsbrevene til Innovasjon Norge: *”I samsvar med Bevilgningsregelverket § 10 og lov om Riksrevisjonen § 12, tas det forbehold om adgang for de bevilgende departementene og Riksrevisjonen til å iverksette kontroll med at tilskuddet benyttes etter forutsetningene”*. Departementet antar at de øvrige oppdragsgivende departementer har tilsvarende formulering i sine oppdragsbrev.

I Bevilgningsreglementet § 10 annet ledd heter det følgende:

”Ved tilskudd eller lån til offentlig eller privat virksomhet som ellers ikke er undergitt statlig kontroll, skal det tas forbehold om adgang for tilskuddsforvalteren til å føre kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene.”

Bevilgningsreglementet gjenspeiles på dette punkt i Reglement for økonomistyring i staten (*”Økonomireglementet”*) der § 15 første ledd lyder:

² Jf. s. 1 i Difi-rapport 2012:7: Uavhengig eller bare uavklart?

”Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14.”

I de tilhørende bestemmelsene om økonomistyring i staten heter det videre i pkt. 1.2:

” Departementet har overordnet ansvar for at:

a) virksomheten gjennomfører aktiviteter i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger og departementets fastsatte mål og prioriteringer.”

LMD mener at det nevnte kontrollforbeholdet i oppdragsbrevet til IN forutsetter at LMD skal ha uinnskrenket innsyn i INs forvaltning av tilskudd på vårt område. Dette forbeholdet antas slik sett å være i tråd med den normative hovedmodellen beskrevet over, som etter departementets oppfatning forutsetter at landbruks- og matministeren har et ubegrenset konstitusjonelt ansvar for at midlene forvaltes i tråd med Stortingets forutsetninger. Så lenge det ikke foreligger holdepunkter for det motsatte, må det derfor prinsipielt sett legges til grunn at dette ansvaret favner helt ned til tilskuddsutbetalingen i den enkelte sak. Økonomireglementets bestemmelser synes å underbygge denne forståelsen.

Ut fra dette mener LMD at det kan stilles spørsmål ved om forslaget til endringer i taushetspliktbestemmelsen i lov om Innovasjon Norge i tilstrekkelig grad tar høyde for det ubegrensede ansvaret de oppdragsgivende statsrådene har overfor Stortinget. Departementet foreslår på denne bakgrunn at lovutkastet endres slik at de ansvarlige departementene gis innsyn innenfor sine saksfelt på lik linje med eierne av Innovasjon Norge.

Uavhengig av den konstitusjonelle dimensjonen spørsmålet om taushetsplikt reiser, kan LMD ikke se at det kan foreligge tilstrekkelig tungtveiende grunner som tilsier at de oppdragsgivende departementene her bør stå i noen annen stilling enn fylkeskommunene. Dersom NHD likevel mener at de hensynene som ligger bak utformingen av lovutkastet § 27 bør veie tyngre enn det behovet de oppdragsgivende departementene har for å kunne utøve sin kontrollfunksjon på en uinnskrenket måte, anbefaler vi at spørsmålet tas opp med Finansdepartementet og Lovavdelingen før den endelige odelstingsproposisjonen legges frem for Stortinget.

Med hilsen

Anne Marie Glosli (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kristin Orlund
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

Kommunal- og regionaldepartementet	Postboks 8112 Dep	0030	OSLO
Fiskeri- og kystdepartementet	Postboks 8126 Dep	0030	OSLO
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 Dep	0030	OSLO
Miljøverndepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO